

OBSAH

Abstract.....	11
Úvod	13
1 Metodologie a etika vědecké práce.....	15
1.1 Teoreticko-metodologické otázky vědecké práce.....	15
1.2 Hodnocení kvality výzkumu	18
1.2.1 Pravidla pro hodnocení kvalitativního (neexperimentálního) výzkumu.....	18
1.2.2 Pravidla pro hodnocení kvantitativního výzkumu	22
1.3 Etika vědecké práce.....	24
1.3.1 Původ pojmu etika, morálka a mravnost.....	24
1.3.2 Aplikovaná etika, etika ve výzkumu.....	25
1.3.3 Etický kodex Akademie věd České republiky	26
2 Výzkumná zpráva a etické aspekty prezentace výsledků výzkumu.....	29
2.1 Struktura výzkumné zprávy.....	30
2.2 Etika ve statistice a při zpracování výzkumné zprávy.....	33
2.3 Prezentace výzkumu prostřednictvím vědeckého, respektive odborného článku	34
2.3.1 Struktura odborného a vědeckého článku	36
2.3.2 Publikování odborných a vědeckých článků.....	41
2.3.3 Etické aspekty publikování odborných a vědeckých článků	42
3 Úvod do statistiky.....	45
3.1 Fylogeneze statistiky.....	45
3.2 Základní statistické pojmy.....	49
3.2.1 Prezentace statistických údajů (tabulky a grafy).....	50
3.2.2 Třídění statistických údajů	53
4 Popisné charakteristiky.....	57
4.1 Střední hodnoty	57
4.1.1 Aritmetický průměr.....	58
4.1.2 Geometrický průměr	60
4.1.3 Harmonický průměr	60
4.1.4 Kvadratický průměr	61
4.1.5 Kubický průměr	62
4.1.6 Medián	62
4.1.7 Modus.....	63

4.2	Míry variability.....	64
4.2.1	Rozptyl.....	64
4.2.2	Standardní (směrodatná) odchylka.....	65
4.2.3	Variační koeficient.....	65
4.3	Míry šikmosti (asymetrie).....	66
4.3.1	Pearsonova míra šikmosti.....	67
4.3.2	Koeficient šikmosti.....	67
4.4	Míry špičatosti.....	69
4.5	Statistické charakteristiky kvalitativních znaků.....	74
5	Teorie pravděpodobnosti.....	77
5.1	Základní pojmy teorie pravděpodobnosti.....	77
5.2	Vybrané typy diskrétních rozdělení.....	83
5.2.1	Rovnoměrné diskrétní rozdělení, ozn. $Ro(m)$	83
5.2.2	Alternativní rozdělení (Bernoulliho), ozn. $A(p)$	83
5.2.3	Binomické rozdělení, ozn. $Bi(n, p)$	84
5.2.4	Poissonovo rozdělení, ozn. $Po(\lambda)$	85
5.2.5	Hypergeometrické rozdělení, ozn. $Hg(N, M, n)$	86
5.2.6	Negativní binomické, ozn. $Ne(p, r)$	86
5.3	Vybrané spojité pravděpodobnostní rozdělení.....	87
5.3.1	Rovnoměrné rozdělení, ozn. $R_0(a, b)$	87
5.3.2	Trojúhelníkové rozdělení (Simpsonovo rozdělení), ozn. $Tri(a, b, c)$	89
5.3.3	Exponenciální rozdělení $E(\lambda)$	91
5.3.4	Normální rozdělení (Laplaceovo rozdělení, Gaussovo rozdělení), ozn. $N(\mu, \sigma)$	92
5.3.5	Studentovo t-rozdělení, ozn. $t(k)$	94
5.3.6	F-rozdělení $F(k_1, k_2)$	95
5.3.7	χ^2 -rozdělení $\chi^2(k)$	96
5.3.8	Beta rozdělení, ozn.	97
5.3.9	Gamma rozdělení.....	99
5.3.10	Lognormální rozdělení Log N.....	100
5.3.11	Weibullovo rozdělení.....	101
5.3.12	Vícerozměrné normální rozdělení, ozn. (μ, Σ)	102
6	Základní a výběrový soubor.....	103
6.1	Náhodný výběr.....	107
6.2	Chyby výběrového šetření.....	109
7	Bodové odhady.....	113
7.1	Bodové odhady parametrů.....	113
7.1.1	Bodový odhad průměru.....	115
7.1.2	Bodový odhad podílu.....	116
7.1.3	Uřezaný průměr.....	117
7.1.4	Winsorizovaný průměr.....	118
7.1.5	Pivotová polosuma.....	118
7.2	Bodový odhad rozptylu.....	119

7.3	Bodový odhad směrodatné odchylky	120
7.4	Bodový odhad variačního koeficientu	121
7.5	Bodový odhad percentilů	121
7.6	Bodové odhady střední hodnoty a rozptylu cenzurovaného normálního rozdělení	122
7.7	Bodové odhady střední hodnoty a rozptylu useknutého normálního rozdělení	123
7.8	Bodový odhad parametru Poissonova rozdělení	124
7.9	Bodový odhad parametru cenzurovaného Poissonova rozdělení	125
7.10	Bodový odhad parametru useknutého Poissonova rozdělení	126
8	Intervalový odhad	127
8.1	Interval spolehlivosti pro průměr	129
8.2	Intervalový odhad pro medián	130
8.3	100(1 - α) procentní interval spolehlivosti střední hodnoty (pro malé rozsahy výběru)	132
8.4	Interval spolehlivosti pro rozptyl	132
8.5	Interval spolehlivosti pro směrodatnou odchylku σ	133
8.6	Interval spolehlivosti pro variační koeficient	133
8.7	Interval spolehlivosti pro podíl π	134
8.8	Intervalový odhad percentilů	135
8.9	Pás spolehlivosti pro empirickou distribuční funkci	136
9	Testování statistických hypotéz	137
9.1	Testy normality	140
9.1.1	Šikmost a špičatost jako kritérium normality	140
9.1.2	Shapiro-Wilkův test	141
9.1.3	D'Agostinův test	142
9.1.4	Berův-Jarqueův test	143
9.1.5	Shentonův-Bowmanův test	144
9.1.6	χ^2 -test shody normálního rozdělení	145
9.2	Parametrické testy	146
9.2.1	Jednovýběrové parametrické testy pro střední hodnotu	146
9.2.1.1	Testy významnosti pro střední hodnotu	146
9.2.2	Dvouvýběrové parametrické testy pro střední hodnoty	148
9.2.2.1	t -test (nepárový)	148
9.2.2.2	t -test (párový)	152
9.2.2.3	Modifikovaný Studentův t -test	153
9.2.2.4	Jackknife test polohy pro případ heteroskedasticity	154
9.2.3	Jednovýběrový parametrický test pro rozptyl	154
9.2.4	Dvouvýběrové parametrické testy pro rozptyl	155
9.2.4.1	Testování rovnosti disperzí (Fisherův F -test)	155
9.2.4.2	Jackknife test	156
9.2.4.3	Bartlettův test	157
9.2.4.4	Cochranův test	158
9.2.4.5	Hartleyův test	159

9.2.4.6	Von Neumannův test	159
9.3	Testy o podílech	160
9.3.1	Test významnosti pro parametr p binomického rozdělení	160
9.3.2	Test shody dvou podílů	162
9.3.3	Test shody pravděpodobnostního polynomického schématu	164
9.3.4	Vícevýběrové testy o podílech ($k > 2$)	164
9.4	Testy shody pravděpodobnostních rozdělení	165
9.4.1	χ^2 -test dobré shody	167
9.4.2	χ^2 -test shody pro exponenciální rozdělení	168
9.4.3	Kolmogorovův test	169
9.4.4	Rényiho test dobré shody	170
9.4.5	Kolmogoro-Smirnovův test	171
9.4.6	Andersonův-Darlingův test	172
9.4.7	Cramèrův-von Missesův test	172
9.5	Testy shody distribučních funkcí a funkcí hustoty	173
9.5.1	Cramèrův-von Misesův dvouvýběrový test	173
9.5.2	Van der Waerdenův test	173
9.5.3	Kolmogorov-Smirnovův test (dvouvýběrový)	174
9.5.4	k -výběrový Smirnovův test	175
9.6	Testy extrémních hodnot	176
9.6.1	Grubbsův test extrémních hodnot	176
9.6.2	Dixonův test extrémních hodnot	177
10	Analýza rozptylu	179
10.1	Jednofaktorová analýza rozptylu	180
10.2	Testy pro mnohonásobné porovnávání průměrů	183
10.2.1	Fisherův test nejmenšího průkazného rozdílu	183
10.2.2	Duncanův test	183
10.2.3	Studentův-Newmanův-Keulsův test	184
10.2.4	Tukeyův test	184
10.2.5	Scheffého test	185
10.2.6	Bonferroniho test	185
10.3	Dvoufaktorová analýza rozptylu bez interakcí a testy mnohonásobného porovnání	187
10.4	Dvoufaktorová analýza rozptylu s interakcí a testy mnohonásobného porovnání	189
10.5	Konstrukce libovolného modelu analýzy rozptylu	191
11	Neparametrické testy	199
11.1	Test iterací – test sérií	201
11.2	Test bodů zvratu	203
11.3	Mediánový test	203
11.4	Znaménkový test	204
11.5	Jednovýběrový Wilcoxonův test	206
11.6	Wilcoxonův dvouvýběrový test	207

11.7	Kruskal-Wallisův test	209
11.7.1	Neměnyho test	209
11.8	Friedmanův test	210
11.9	Jackknife test polohy pro případ heteroskedasticity	211
12	Korelační analýza	213
12.1	Korelační analýza	213
12.1.1	Bodový odhad korelačního koeficientu	214
12.1.2	Interval spolehlivosti pro korelační koeficient	217
12.1.3	Testování hypotézy o dané hodnotě koeficientu korelace	217
12.1.4	Test shody dvou korelačních koeficientů	218
12.1.5	Test shody k korelačních koeficientů	219
12.2	Koeficient mnohonásobné korelace	220
12.2.1	Bodový odhad koeficientu mnohonásobné korelace	221
12.2.2	Test významnosti koeficientu mnohonásobné korelace	222
12.3	Koeficient parciální korelace	222
12.3.1	Bodový odhad koeficientu parciální korelace	223
12.3.2	Test významnosti parciálního korelačního koeficientu	224
12.4	Skupinový korelační koeficient	224
12.4.1	Bodový odhad skupinového korelačního koeficientu	225
12.5	Test nezávislosti p znaků	226
12.6	Farrar-Glauberův test nezávislosti	226
12.7	Spearmanův a Kendallův korelační koeficient	227
12.7.1	Bodový odhad Spearmanova koeficientu	227
12.7.2	Test významnosti Spearmanova koeficientu	228
12.7.3	Bodový odhad Kendallova koeficientu	229
12.7.4	Test významnosti Kendallova koeficientu	231
12.8	Hoeffdingův test nezávislosti	232
12.9	Míry závislosti pro ordinální znaky	234
13	Analýzy kvalitativních znaků	237
13.1	Pearsonův test nezávislosti kvalitativních znaků	237
13.2	Test nezávislosti kvalitativních znaků	238
13.3	Míry závislosti kvalitativních znaků	238
13.3.1	Lambda míry závislosti	238
13.3.2	Interval spolehlivosti pro lambda míru	239
13.3.3	Cramerův koeficient V	240
13.3.4	Čuprovův koeficient T	240
13.3.5	Koeficient τ	241
13.3.6	Koeficient asociace C	241
13.4	Míry neurčitosti	241
13.4.1	Entropie	242
13.4.2	Entropie a koeficient neurčitosti	242

13.5 Asociační tabulky.....	243
13.5.1 Fisherův test.....	243
13.5.2 χ^2 -test.....	243
13.5.3 Yuleho koeficient Q	244
13.5.3.1 Interval spolehlivosti pro Yuleho koeficient Q	245
13.5.4 Koeficient ϕ	245
13.5.4.1 Interval spolehlivosti pro koeficient ϕ	245
13.5.5 Goodman Kruskalova míra τ	246
13.5.6 Koeficient Ψ	246
Souhrn.....	247
Summary.....	249
Literatura.....	251
Příloha.....	265